

Nr 243.

Av herr **Ingvarson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 172, angående reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente).

Då Kungl. Maj:ts proposition nr 265 med förslag till reglemente för arméns avlöning under krigstjänstgöring behandlades vid 1914 års års riksdag medgav ej tiden någon mera ingående prövning av de lönetariffer som däri föreslogos. Ett i det särskilda utskott som behandlade bland annat denna fråga framställt yrkande, att samtliga värnpliktiga, som inkallades till krigstjänstgöring skulle åtnjuta lika avlöning, oavsett i vilken befattning de tjänstgjorde, vann icke utskottets bifall. Då man emellertid allmänt torde ha insett, att ärendet behövde tagas under förnyad grundlig behandling, hemställdes att det måtte få gälla endast under år 1915, och att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och nytt förslag till kommande riksdag.

Som resultat av denna, av riksdagen bifallna framställning föreligger nu en kungl. proposition i ärendet, vilken i huvudsak bygger på det förslag tillkallade sakkunniga avgivit. Häri göras vissa avvikelser från de principer, som följdes vid antagandet av det nu gällande krigsavlöningsreglementet. Ifråga om principen att avlöna de inkallade värnpliktiga efter olika lönetariffer ha dock såväl tillkallade sakkunniga som Kungl. Maj:t följt de 1892, 1905 och 1914 framlagda avlöningsförslagen. Som skäl härför anföres av de sakkunniga bland annat: »En stor del av de värnpliktiga komma nämligen att vid mobilisering konstitueras till ansvarsfulla och krävande beställningar, till befattningar vid arméns förvaltning eller såsom läkare och veterinärer m. m. De ökade skyldigheter och det större ansvar även i ekonomiskt hänseende, som härigenom påläggas de konstituerade, kräva utan tvivel, att de tilläggas en krigslön, som står i skäligt förhållande till skyldigheterna och ansvaret.»

Det må vara sant att *skyldigheter* och *ansvar* kunna utkrävas olika av de till krigstjänst inkallade. Men värnpliktens idé kräver av landets medborgare vad de förmå då det gäller att försvara landet, och för min del kan jag därför icke erkänna att den värnpliktige kaptenen eller läkaren skall ha mera »skälig ersättning» för sin värnpliktstjänst i krig än en annan värnpliktig, som står i ledet. I ledet går många, som fått lämna hem och härd och som får göra ännu större personliga uppoffringar än de till befäl konstituerade kamraterna. Kravet på »skälig ersättning» är i dylika fall fullt ut lika berättigat.

Det har anförts, att det konstituerade befälet genom sin nya ställning tvingas att leva tillsammans med stambefälet, varigenom de åläggas utgifter, som mannen i ledet är befriad från, t. ex. därigenom, att de till följd av tjänsten icke kunna intaga den av staten tillhandahållna krigsportionen i manskapets matsal, utan måste äta bland sina nya vederlikar efter en dyrare matsedel. Detta skäl synes mig emellertid icke heller motivera skillnaden i lön, ty enligt detta reglemente skola ju alla, från generalen och ned till menige man, förutom den kontanta ersättningen, av kronan tillhandahållas krigsportion. Således står ju den möjligheten öppen — och det torde många gånger vara den enda möjligheten — att allt befäl lever på den portion kronan består. Att dessa måltider sedan av såväl stam- som reserv- och konstituerat befäl intages i de »messar», som befinnas tillgängliga i fält, lär ingen motsätta sig.

Det lär emellertid vara mycket små utsikter att få ett dylikt avlöningssystem godkänt av riksdagen, i vad detsamma berör det för linjens behov konstituerade befälet. Vad åter angår landstormen synes det mig att icke ens tvånget att leva tillsammans med stambefälet bör kunna utsetta de värnpliktiga för frestelsen att leva efter en annan matsedel än de meniga. Därför borde man åtminstone för det värnpliktiga landstormsbefälet tillämpa samma lönestat som för meniga landstormsmän.

I nu föreliggande förslag ha upprättats tvenne tariffer, en högre och en lägre. Enligt den högre tariffen höjas det konstituerade befälets löner något utöver de nu tillämpade, och enligt den lägre tariffen — för personal, som icke befinner sig å krigsskådeplats — sänkas de något. I båda fallen anser jag emellertid lönebeloppen för det konstituerade befälet för högt tilltagna. Jag föreslår därför härnedan en något förändrad löneskala. I fråga om meniga värnpliktiga föreslås i propositionen en sänkning från 81 till 50 öre per dag. En dylik minskning synes mig emellertid alldeles oriktig. Även om beloppet icke avser att vara någon »skälig ersättning», utan snarare en slant till inköp av diverse småsaker, så bör man dock taga hänsyn till att det är en avsevärd skillnad på att

inkalla de yngsta årsklasserna till fredstjänstgöring eller att rycka ut de äldre årsklasserna till rikets försvar. Behoven för en och var, men särskilt för de senare blir under sådana omständigheter bra mycket större. Jag föreslår därför, att avlöningen till menig värnpliktig sättes till 6 kronor per lönetermi enligt den lägre tariffen, och till 7 kronor 50 öre enligt den högre.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen, med ändring av vad i Kungl. Maj:ts proposition nr 172 föreslagits i fråga om avlöning till konstituerat värnpliktigt befäl, måtte besluta:

A) bifalla det förslag till avlöning för värnpliktigt befäl och meniga, som finnes angivet i bilaga A) till denna motion; samt

B) besluta, att alla värnpliktiga vid landstormen, såväl befäl som manskap, skola avlönas med 7 kronor 50 öre per lönetermi.

Stockholm den 5 maj 1915.

J. A. Ingvarson.

Bilaga A.**Krigslön för termin.**

Värnpliktig personal.	Krigslöneklasser.	Lägre krigslöne- tariff.	Högre krigslönetariff		
			att uppbäras i krigs- tjänst- görings- orten.	att av- sättas i bank.	Summa.
			Kronor.	Kronor.	Kronor.
Officerare.					
Konstituerad kapten	21. krigslöneklassen	30: —	20: —	20: —	40: —
» löjtnant	22. »	25: —	15: —	15: —	30: —
» underlöjtnant (fänrik)	23. »	20: —	15: —	10: —	25: —
Underofficerare.					
Konstituerad fanjunkare	24. »	17: 50	10: —	10: —	20: —
» sergeant	25. »	15: —	10: —	7: 50	17: 50
Manskap.					
Konstituerad furir	26. »	12: 50	9: —	6: —	15: —
» korpral	27. »	10: —	7: —	5: 50	12: 50
» vice korpral	28. »	7: 50	6: —	4: —	10: —
Menig värnpliktig	29. »	6: —	4: 50	3: —	7: 50

Landstormen.

Alla landstormsmän, såväl konstituerat befäl som manskap, vilka inkallats till tjänstgöring enligt de grunder som angivas i detta reglemente, avlönas med 75 öre pr dag.